

# Banky kolabují. Je třeba se i v Česku bát o úspory?

[svobodny-svet.cz/banky-kolabuji-je-treba-se-i-v-cesku-bat-o-uspory](https://svobodny-svet.cz/banky-kolabuji-je-treba-se-i-v-cesku-bat-o-uspory)

19. března 2023

## SVOBODNÝ SVĚT



LUKÁŠ KOVANDA

Ve Švýcarsku jednájí o nouzovém spojení dvou tamních největších, euroatlantické bankovníctví se otřásá. **Je třeba se i v Česku bát o úspory?**

V Americe padají banky. Ve Švýcarsku se otřásá jedna ze světově nejdůležitějších bank tak moc, že ji záchrannou půjčkou v přepočtu až za 1200 miliard korun musí na nohy stavět tamní centrální banka. Ale ani to asi nestačí. O tomto víkendu proto budou v režii i této centrální banky probíhat jednání o možné nouzovém převzetí Credit Suisse jejím arcirivalem, UBS. Spojily by se tak dvě suverénně

největší švýcarské banky a dvě z devíti nejdůležitějších bank světa. Euroatlantické bankovníctví se po čase třese věru pořádně. Co se to děje? A hrozí něco podobného i v Česku? Je třeba se bát o úspory?

### **Bankovníctví je ve svých naprostých základech o důvěře.**

Ostatně už samotným slovem „úvěr“ důvěra tak nějak zaznívá. Totiž člověk – věřitel – může uvěřit, že mu jeho úvěr bude zase splacen právě jen tehdy, když k dlužníkovi chová dostatečnou míru důvěry. Věřitel je ten, kdo uvěřil – na základě chované důvěry –, že mu dlužník půjčené peníze splatí i s úroky. Bavíme-li se o bankovníctví, je přesnější hovořit o vkladatelích, případně střadatelích, namísto o věřitelích, ale to na podstatě věci nic nemění. I vkladatel musí důvěřovat. Vkládá – tedy svěřuje – své peníze, a s nimi ovšem vkládá i důvěru, že se mu o ně banka – „svěřenec“ – řádně postará a že je zhodnotí. Vlastně banku pověřuje, aby se tak starala.

Problémem padlé Silicon Valley Bank, na níž minulý pátek musely převzít správu kalifornské úřady, bylo ve své podstatě právě to, že ztratila důvěru klientů. A problémem Credit Suisse je totéž. To je zásadní rozdíl oproti světové finanční krizi let 2008 a 2009. Tehdy se euroatlantické, ba globální bankovníctví otřásalo mnohem plošněji, protože bylo „napadeno zevnitř“, a to toxickými cennými papíry navázanými původně na hypoteční trh v USA. Jedovatá zrádnost těchto cenných papírů vězela v tom, že tehdy byly poměrně nové, nezkoušené, takže finanční svět zmámily. Na snadný výnos bez rizika se nechali zlákat i protřelí finanční profesionálové. V lačné touze po zisku rozjeli obchody s toxicitou tak vehementně, že jí na několik let světový finanční systém zamořili. A nebýt masivních finančních injekcí v podání států a jejich centrálních bank, toxicita by ten systém úplně rozleptala, s nadozírnými následky snad pro celé lidstvo.

To však není případ dneška. Dnes zatím o plošném problému nemůže být řeč. Rozhodně ne v té míře, v jaké nastal v letech 2008 a 2009. Zmíněné problémové banky jsou totiž poměrně specifické. A

právě tato jejich specifičnost je připravila o důvěru klientů. Což se však drtivě většině jiných bank neděje.

**Specifičnost Silicon Valley Bank spočívala v tom, že se poměrně koncentrovaně zaměřovala na klientelu z řad startupů**, tedy mladých technologických firem. Startupy jsou značně rizikové podniky, protože jich většina nepřežívá. Zhusta je tak financují takzvané fondy rizikového kapitálu, které – jak název napovídá – jsou ve svém byznysu ochotny jít do většího rizika než běžný financier. Vyšší riziko znamená vyšší výnos, praví známá investiční poučka. Takže i když třeba nakonec devět z deseti startupů zkrachuje, ten jeden, který přežije, zajistí fondu rizikového kapitálu takový výnos, který více než kompenzuje souhrnnou ztrátu z devíti zkrachovalých projektů.

Jenže v době, kdy americká centrální banka musí bojovat s nejvyšší inflací za čtyřicet let, je startupový svět až příliš rizikový dokonce i pro fondy rizikového kapitálu. To proto, že boj centrální banky s inflací se vede zvyšováním úroků. Úrok je cena úvěru, tedy cena investice. Investice do startupů se z pohledu fondu rizikového kapitálu stala tak drahou, že už jim nevycházela ona „rovnice“, že z výnosu jednoho úspěšného startupu pokryjí ztrátu devíti zkrachovalých. Protože výnos se počítá až po odečtení nákladů investic.

Fondy rizikového kapitálu tak mnohem méně ochotně než v uplynulých letech své peníze do startupů investují. Ty tak musí vybírat z úspor, jež stihli nasbírat u svých bank – jako právě Silicon Valley Bank –, aby měli na další rozvoj. Protože zrovna Silicon Valley Bank, aby toho nebylo málo, tak úplně nezvládla úspory svých klientů prozíravě investovat, ocitla se v půli minulého týdne v situaci, kdy musela naplno veřejně „s pravdou ven“. Proдалa pod cenou část svých investic, jen aby měla peníze na výplatu vkladů svých klientů. Jakmile prodávala takto pod cenou, bylo zřejmé, že je v tísní. Přišla o

důvěru klientů. Přestali jí věřit, že se řádně postará o svěřené peníze. Provedli na ni „nájezd“ a během vlastně jednoho či dvou dní vklady houfně vybrali a banku vyřídili. Banka bez důvěry není ničím.

**To Credit Suisse o svoji důvěryhodnost v očích klientů přicházela postupně**, v řádu let, nikoli dní. Přišla o ní, protože po dlouhou dobu uplatňovala to, co lze zjednodušeně shrnout jako velice špatnou firemní kulturu plnou pokřivené morálky. Půjčovala nemalé peníze lidem, jimž se ostatní banky půjčit štítily. Figurovala v případě závažného praní peněz. Své nepříliš prověřené zaměstnance nechala hazardovat s penězi významných klientů, aniž ti o tom měli potuchy, tak dlouho, až to nakonec skončilo třeba i sebevraždou. Nejvyšší vedení při tom všem se nejvíce zajímalo o vnitřní mocenský boj o posty, kdy vrcholní manažeři třeba na sebe i nasazovali špiony. Obří ztráty pak byly už jen celkem očekávatelným důsledkem děsivé firemní „kultury“. S nimi s pojil setrvalý pokles cen akcií banky a pozvolný, ale stále palčivější odliv důvěry veřejnosti, klientů a i jejich vkladů. Poslední kapkou, která fatální pád Credit Suisse spustila, bylo doznání k zásadním nesrovnatelnostem ve finančních výkazech za uplynulá léta, které – navíc – přišlo v pohnuté době, kdy už kolabovala Silicon Valley Bank. Kdy by dále chtěl – a zvláště v tak pohnutém čase – mít peníze v bance, jež ani nemá v pořádku účetnictví, celkem jedno, zda úmyslně či z neznalosti?

Takže. Pád jedné banky, jež se specializuje na startupy a ještě k tomu dělá fatální kiksy při investování jejich peněz, není plošnou krizí. A pád jiné konkrétní banky – se skandály, kam se podíváš – také plošnou krizi nepředstavuje. K finanční krizi typu té z let 2008 až 2009, která byla vskutku systémová, je nyní daleko. Ale i kdyby nastala, zrovna v Česku můžeme být celkem v klidu. Vždyť ani při krizi let 2008 a 2009 nemusely být tuzemské banky kříšeny byť jen haléřem z veřejných peněz. O úspory nikdo nepřišel. Česko čelí potenciálním ekonomickým pohromám jinde než v bankovníctví.

■ ■ ■ ■ ■ (1 votes, average: 5,00 out of 5)

## >> Podpora

---

Svobodný svět nabízí všechny články zdarma. Náš provoz se však neobejde bez nezbytné finanční podpory na provoz. Pokud se Vám Svobodný svět líbí, budeme vděčni za Vaši pravidelnou pomoc. Děkujeme!

**Číslo účtu: 4221012329 / 0800**

## >> Pravidla diskuze

---

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím pravidla diskuze.

## >> Jak poslat článek?

---

Chcete-li také přispět svým článkem, zašlete jej na e-mail: redakce (zavináč) svobodny-svet.cz. Pravidla jsou uvedena [zde](#).

